

1944, júl 22.—25. [Slovensko.] — Súhrnná zpráva styčného a zpravodajského dôstojníka kpt. J. Krátkého o základných skupinách a smeroch slovenského protifašistického odboja, zaslaná rádiotelegraficky čs. ministrovi NO gen. S. Ingrovi v Londýne.¹

VI—072241/44

Zdena hlásí Silnému:

Jsem v osobním styku s těmito politickými odbojovými skupinami:

Šrobárovcí:

Je jich malý počet. Zástupci: Bobrik, Radakovič. Je to starší generace inteligence bývalé agrární strany. Směr československý-centralistický. Jejich základním rysem je oddanost Praze a odsouzení režimistů.^{1a} Styk a spolupráce těchto s Gamou jsou zajištěny.

Ursíny a Lettrich

jsou vedoucí ústředí Anny. Jsou to zástupcové bývalé agrární strany, jejich vůdcem je Hodža. Za nimi jde většina levicových stran, mladá generace inteligence, všichni alibisti-režimisti, hledající záchranu života v slovenské samostatnosti. Jejich politickým programem je autonomie (federace) v rámci ČSR. Spolupracují s HSLŠ. Poměr Ursínyho ke Šrobárovi je špatný. Styk Ursínyho s Gamou je dobrý.

Flora—Kapinaj—Bahurinský

jsou za stranu středu. Jejich politickým programem je ČSR v lepší formě. Vyznačují se malým počtem stoupců, nejednotností, nejasností názorů. Flora představuje a shrnuje téměř všechnu technickou činnost pro zahraničí mimo vojenskou. Ve vnitřní politice nenašla dosud kladného postoje pro sjednocení s reprezentující levicovou skupinou pro svůj odlišný názor na autonomii.

Zástupci levice:

Ševčík, agrárník, Novomeský a Husák, komunisti. O Ševčíkovi viz jeho osobní referát. Novomeský a Husák mají program čl. federace nebo autonomie Slovenska.

Členové Anny (Ursíny) mají za sebou většinu uvědomělých intelektuálů a vysokoškolské mládeže. Podotýkám, že komunisté jsou politicky roztrženi od internacionálů a panslavistů až po Čechoslováky.

České skupiny:

Koch, Trojan, Štván, Rastislav Janko. Tito všichni pracují v zájmu jednoty a hlavně podporují partyzánské hnutí materiálně.

Všechny tyto skupiny jsou tvořeny obyčejně v Bratislavě příslušníky jednoho rodu a jich přáteli a vyznačují se rozdrobeností a politickou roztržitostí.

VI—072441/44 Přes Leo

Markantně se však jeví slabší směr ČSR bez výhrady (Šrobár) a silný směr Mladé Slovensko (Ursíny—Lettrich). Velká většina Slováků je pro svobodné Slovensko v rámci ČSR.

Všechny tyto skupiny jsou pouze jednotny na stanovisku protiněmeckém a proti-

¹ Zpráva bola odoslaná do Londýna v troch rádiogramoch — 22., 24. a 25. júla. Jednotlivé rádiogramy sú vyznačené šíframi v texte.

^{1a} Vo zväzku fotokópií odpisov depeší Slovensko—Londýn je záznam datovaný 22. 7. 1944 v slovenskom znení, ktorý je obsahove totožný s rádiogramom VI 072241 a VI 072441. V odseku *Šrobárovcí* za slovom „režimistů“ však je navyiac jedna veta: „Táto skupina nemá kontakt s novou generáciou — inteligenciou.“ (SÚA Praha, b S 40-3. Zprávy od Vita.)

maďarském. Nečiní rozdílu mezi Němcem a nacistou, i maďarský socialista je pro ně jen Maďarem.

Poměr mezi Čechy a Slováky je mezi lidem kladný až do obětavosti. Bohužel nelze tak říci u vedoucích lidí levicových stran, zastávajících směr sebeurčovacího práva pro slovenský lid.

VI 072541/44 Přes Leo.

Projev Pavla Svatého² (kritika bratislavské inteligence) ukázal posledně, že ztratil politickou kontinuitu s vnitřními zdejšími poměry, má nedostatek informací o prostředí, pro něž byl projev určen, a to hlavně o jeho myšlení v přítomnosti a politických nadějích do budoucna. Celý politický referát je mé posouzení.

Zdena.³

SÚA Praha, Ch. 37-91-29/80-83. Záznam dešifrovaných došlých depeší. Strojopisný přepis.

103

1944, júl 23. [Londýn.] — Pokyny čs. ministra NO gen. S. Ingra pre poradu dôverníkov ilegálneho vojenského ústredia, zaslané rádiotelegraficky na Slovensko.¹

Pri porade dôverníkov voj. ústredia zdôraznite nezbytnosť naprostej solidarity, spolupráce a podpory. Všetky osobné a stranické záujmy musia prestať, každý sa podriadi svojmu veliteľovi bez ohľadu na hodnosť. Riadenie je v rukách čs. vlády v Londýne, ktorá má prehľad všeobecnej situácie a najlepšie posúdi, čo je v čs. záujme.

Zašlite z porad podrobné informácie o stave organizácie v jednotlivých zemiach alebo oblastiach, aké úkoly si stanovili jednotlivé skupiny, ako sú teraz vyzbrojené, koľko zbraní očakávajú, že získajú doma, akú výzbroj a inú pomoc žiadajú zo zahraničia, kam [by] bolo možné zhodiť zbrane, akého druhu a počtu, či majú pripravené prijímacie skupiny, s akými počtami osôb počítajú pri vypuknutí akcie. Všetky údaje najlepšie podľa politických okresov alebo väčších oblastí.

Odovzdajte delegátom: Rozšírte organizáciu do všetkých miest. Jednotlivé skupiny nech tvoria samostatné celky. Styk s ústredím a medzi sebou nech udržiavajú prostredníctvom dôverníkov z ústredia. Dosavadnú organizáciu neohrozujte zlučovaním.

² Pavel Svatý — pseudonym Prokopa Drtinu.

³ Na zázname poslednej časti zprávy je rukopisný koncept odpovede s poznámkou „odesláno“. Koncept odpovede znie: „K Vaším 510-524. Vaše zpráva byla zajímavá a cenná. K poslednímu odstavci, tj. kritika rozhl. projevu Svatého, byli bychom raději, kdybyste nám dal posouzení od různých vrstev slovenských.“ — Vid' ďalej dokument čis. 142 z 20. 8. 1944.

¹ Ingrove pokyny boli pravdepodobne zaslané ako odpoveď na rádiogram Zdeny-Krátkeho, ktorý došiel do Londýna 4. 7. 1944 pod šifrou VI 070408/44. Hlásenie znie: „Povolal jsem po jednom důst. z voj. ústředí Čechy—Morava—Podkarp. Rus na společné porady u Gamy. Máte zvl. pokyny pro tuto konferenci?“ (SÚA Praha, Ch 37-91-29/48.) Žiadnu ďalšiu zmienku o porade sme v materiáli nenašli. Dátum odoslania Ingrových pokynov — 23. 7. 1944 — sa zdá trochu neskorý. Na zázname Krátkeho rádiogramu je rukopisná poznámka gen. Miroslava „Pokyny pro poradu“. — V zázname vo vojnovom denníku operačného oddelenia ŠVBM zo 4. 7. 1944, ktorý stručne reprodukuje citovanú korešpondenciu v predmetnej veci, sa o. i. hovorí, že o inštrukcie pre poradu požiadal „Ley“, čiže Golian. (SÚA Praha, O 61-19-9/117.)